

FOLYOIRAT + HÁTTÉR-MAGYARORSZAG

Joó András: A „nemzet aranya”

Tények és kérdőjelek – jelzi már tanulmányának alcímében is a történész szerző, aki két esztendővel ezelőtt

roppant érdekesítő dokumentum-együttest adott közre Wettstein János hagyatékából. A szakmai berkeken túl

kevésbé ismert karrierdiplomata – a második világháború idején egyebek mellett Magyarország prágai és berni követe – 1944 februárjában a „nemzet aranyának”, pontosabban annak egy svájci bank széfjébe kimentett részének lett az egyik kezelője. A száz színarany rúd – akkori értéken 6 millió svájci frank – arra szolgált (volna), hogy ha Horthy kormányzó és a törvényes kormány „alkotmányos feladatának nem fog eleget tehetni”, például a németek megszállják Magyarországot, akkor a működést országon kívüli területre lehessen áthelyezni. Mint ismert, ez nem történt

meg. A szupertitkos akciót Kállay Miklós kormányfő (képünkön) az 1939-es háborús felhatalmazási törvény alapján hozta tető alá, s a „Kállay Alap” fölötti rendelkezési jogot három megbízható diplomatájára, Bakácz-Besenyey Györgyre, Vladár Ervinre és Wettsteinre ruházta. Akik a megbízásukat már a kezdet kezdetén alapvetően eltérően értelmezték. A rendkívül szövevényes, és a történetírás fehér foltjának számító história feltárására vállalkozó Joó András a forrásközlés és az arra támaszkodó nyomozása után most pazarul összefoglalta mindazt, amit immár tudni lehet addig a pillanatig, amikor 1949. augusztus 22-én a kommunista hegemoniájú államvezetés jogi és diplomáciai manőverek nyomán hozzájutott az aranyrudak maradékához. A háttér-Magyarország ezen epizódja nagy vonalaiban mára tisztázódott, maradtak azonban bőven – ahogy az alcím is közli – kérdőjelek. Például az az „apróság”, hogy mire fordítódott és miként csappant a negyedére az alap vagyona.

SZÁZADOK, 2020/2.